

ŁÓDŹ

POTENCJAŁ ROZWOJOWY MIASTA I MOŻLIWOŚCI WZROSTU

RAPORT

Biuro Strategii Miasta, Urząd Miasta Łodzi
LIPIEC 2017

SPIS TREŚCI

CHARAKTERYSTYKA MIASTA	3
DEMOGRAFIA	5
ŁÓDŹ NA TLE EUROPY, POLSKI I WOJEWÓDZTWA – WSKAŹNIKI MAKROEKONOMICZNE	7
RANKINGI I NAGRODY	12
PERSPEKTYWY PROROZWOJOWE	13
WARUNKI ŻYCIA	16
BIBLIOGRAFIA	17

CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Łódź jest szczególnym miastem pod względem genetycznym i funkcjonalnym. To miasto o silnych korzeniach industrialnych opartych na przemyśle lekkim. Jego gwałtowny rozwój nastąpił w XIX w., kiedy to z osady rolniczej liczącej niespełna 800 osób wykształcił się znany w całym Królestwie Polskim ośrodek przemysłowy z blisko 300 tys. mieszkańców - jedno z najdynamiczniej rozwijających się wówczas miast na świecie. Dziś Łódź, po trudnym okresie transformacji gospodarczej i ustrojowej państwa polskiego, to trzecie w Polsce – po Warszawie i Krakowie – miasto pod względem liczby mieszkańców (na koniec 2016 r. – 696,5 tys. osób) i jedno z pięciu metropolii z populacją powyżej 500 tys.

Tradycyjna, historyczna przedsiębiorczość łodzian i konsekwentne działania modernizacyjne, pozwoliły, osiągnąć stan gospodarki zrównoważonej i zdywersyfikowanej. Łódź dziś ma trwałe podstawy nowoczesnego rozwoju, a pojawiające się branże kreatywne stwarzają szanse na osiągnięcie poziomu innych największych miast w Polsce.

Łódź to silny ośrodek metropolitalny, akademicki i kulturalny, ze znacznym potencjałem produkcyjnym, usługowym oraz badawczo – rozwojowym w sektorze logistycznym, przemyśle AGD oraz sprzętu i usług informatycznych.

Ponadto, Łódź zyskała miano jednego z liderów wśród ośrodków dedykowanych nowoczesnym usługom dla biznesu i centrów nowoczesnych technologii.

W latach 2015-2016, 37 firm z sektora usług dla biznesu utworzyło biura w Łodzi lub zdecydowało się na rozszerzenie działalności o kolejny projekt, deklarując utworzenie ponad 4000 miejsc pracy. W analogicznym czasie 31 firm z sektora produkcyjnego i logistycznego (inwestycje nowe i re-inwestycje) zadeklarowało utworzenie ok. 3500 miejsc pracy.

Według raportu ABSL na 2017 rok, Łódź znalazła się w pierwszej trójce miast o największym procentowym wzroście zatrudnienia w sektorze usług biznesowych od I kw. 2016 do I kw. 2017 roku. W Łodzi znajduje się 71 centrów BPO/SSC, IT oraz R&D, a liczba wszystkich zatrudnionych w tych centrach wynosi ponad 19 000. Co więcej charakterystyczna dla Łodzi jest znaczna liczba reinwestycji, zarówno w przypadku firm produkcyjnych, jak i sektora nowoczesnych usług biznesowych. Według wspomnianego raportu Łódź została najwyżej oceniona pod względem współpracy z lokalnymi władzami, wysoko została również oceniona współpraca z lokalnymi uczelniami.

Zaufały nam znane, międzynarodowe firmy, m.in. Fujitsu Technology Solutions, Accenture, DHL Express, SouthWestern BPO, Nordea Operations Centre, Hewlett-Packard, ACS a Xerox Company, Dell, Procter&Gamble, Amcor, Hutchinson, Indesit, B/S/H, Barry Callebaut Manufacturing Polska i inni.

WYBRANE FIRMY SSC

1 CLARIANT SERVICES	5 NORDEA BANK
2 FLINT GROUP	6 PHILIPS
3 MCCORMICK	7 TAKEDA
4 MBANK	8 TATE&LYLE

WYBRANE FIRMY IT

1 ATOS	7 GFT
2 ASSECO	8 MOBICA
3 COMARCH	9 TOMTOM
4 CYBERCOM	10 SII
5 ACCENTURE	11 FUJITSU
6 ERICSSON	

WYBRANE FIRMY LOGISTYCZNE

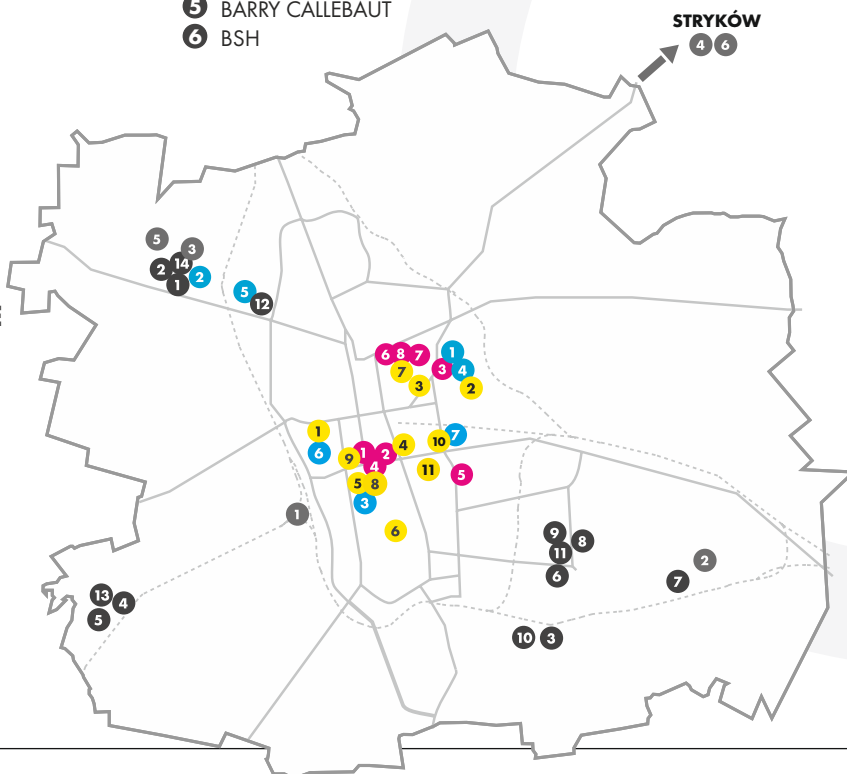
1 DB SCHENKER	4 RABEN
2 FLEX	5 ROSSMANN
3 HATRANS	6 UPS

WYBRANE FIRMY BPO

1 CAPITA	6 TELMON
2 CERI INTERNATIONAL	7 MELLON
3 HPE	
4 INFOSYS	
5 BUSINESS SUPPORT SOLUTIONS	

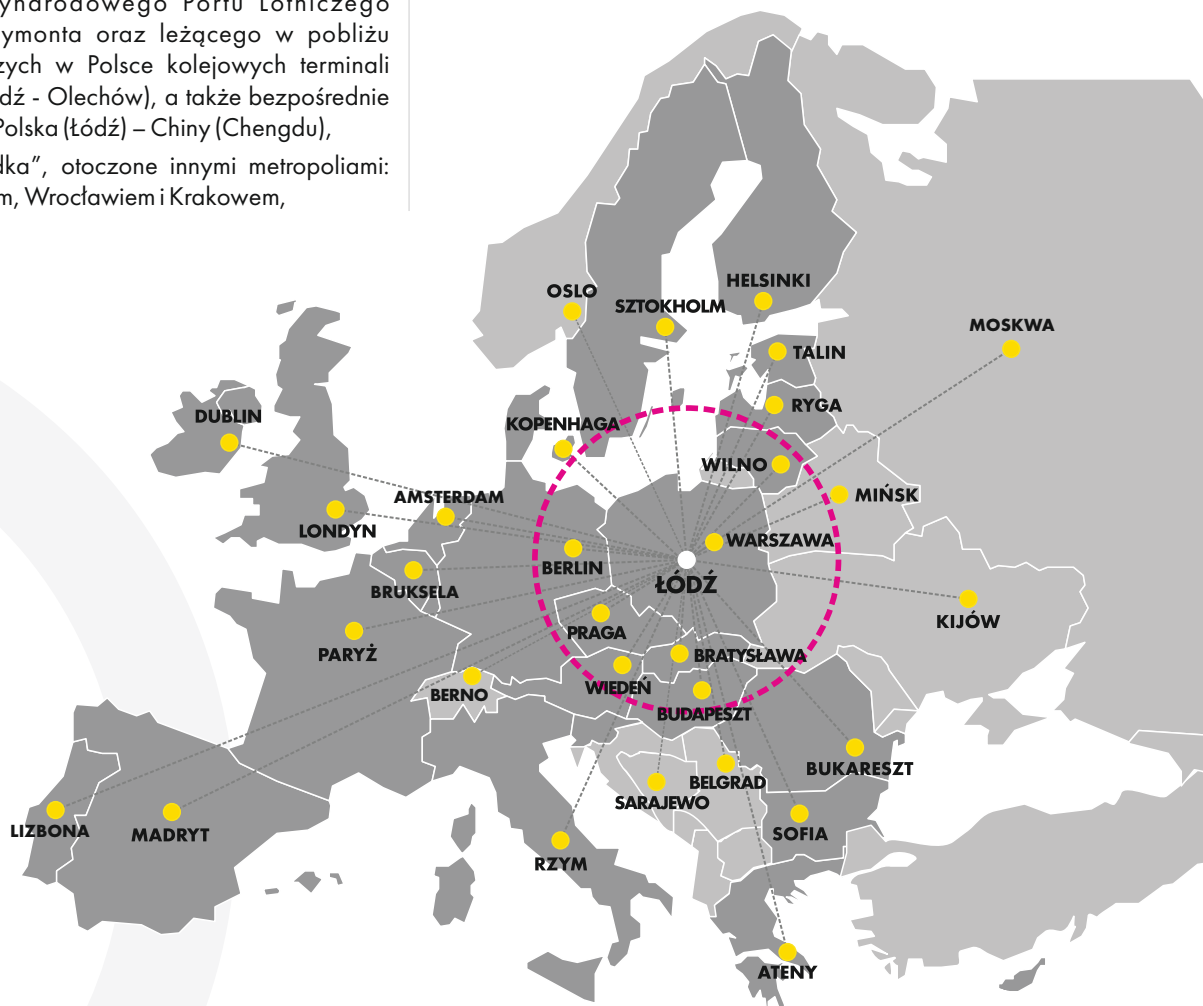
WYBRANE FIRMY PRODUKCYJNE

1 ABB	7 DELL	11 WHIRLPOOL
2 AMCOR	8 DRAHTZUG STEIN	12 PELION
3 ASCO NUMATICS	9 GE	13 P&G
4 AUGUST FALLER	10 HUTCHINSON	14 SUPERDROB
5 BARRY CALLEBAUT		
6 BSH		

GŁÓWNYMI ATUTAMI ŁODZI SĄ:

- centralna lokalizacja - miasto położone jest na skrzyżowaniu autostrad A1 i A2, drogi ekspresowej S8 oraz przyszłej zachodniej obwodnicy S14. Modernizacja i budowa dróg pozwala na przejazd z Łodzi do Warszawy w czasie poniżej 1,5 godziny, a do Berlina w ciągu ok. 4 godzin,
- lokalizacja międzynarodowego Portu Lotniczego im. Władysława Reymonta oraz leżącego w pobliżu jednego z największych w Polsce kolejowych terminali przeładunkowych (Łódź - Olechów), a także bezpośrednie połączenie kolejowe Polska (Łódź) – Chiny (Chengdu),
- Łódź to „miasto środka”, otoczone innymi metropoliami: Warszawą, Poznaniem, Wrocławiem i Krakowem,
- rozwijająca się infrastruktura komunikacyjna, która zapewnia łatwy dostęp do wszystkich największych ośrodków biznesowych w Polsce i Europie,
- bogate zaplecze akademickie i konkurencyjne koszty prowadzenia działalności.

Łódź koncentruje większą część potencjału demograficznego (ponad 60% ludności łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, który zamieszkuje ok. 1,1 mln osób), jak i gospodarczego (70% podmiotów gospodarczych ŁOM). Miasto pełni szereg funkcji, których zasięg ma charakter co najmniej regionalny. Łódź charakteryzuje wysoki, około 60% udział ludności w wieku produkcyjnym (18-64 lata mężczyźni, 18-59 lat kobiety), co wraz dużą liczbą studentów stanowi potencjał społeczno-ekonomiczny wysoko wykwalifikowanych pracowników na rynku pracy. Dzięki łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej i silnym powiązaniom między miastami, Łódź posiada dostęp do dużego zaplecza pracowników z całego regionu – **blisko 1,5 mln osób w promieniu 30 km.**

Dowodem rozwoju społeczno – gospodarczego jest fakt, iż **notujemy dodatni bilans migracji - około 700 osób rocznie - w najważniejszej grupie wiekowej 20-29 lat.**

Młodzi doskonale wiedzą, że swoją produkcję i centra badawczo rozwojowe lokują u nas, w mieście kreatywnym, największe światowe firmy, ostatnio Airbus.

Na koniec 2016 r. w Łodzi funkcjonowało prawie 93 tys. podmiotów gospodarczych, czyli o ponad 500 więcej niż w 2015 r., plasując Łódź na piątej pozycji po Warszawie, Krakowie, Wrocławiu i Poznaniu. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2016 r., wyniosło 120,0 tys. osób. W porównaniu z poziomem notowanym w grudniu 2015 r. wzrosło o 2,7%.

DEMOGRAFIA

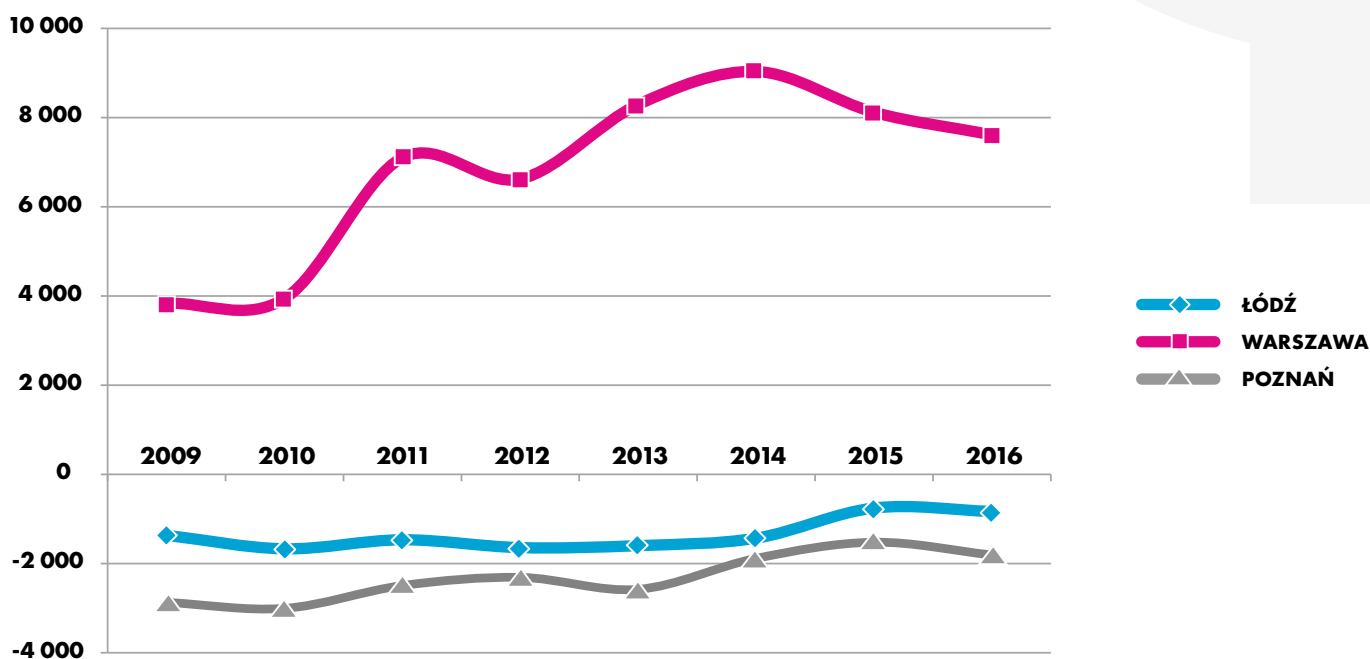
Długookresowe przemiany demograficzne, pojawienie się trwałej, niskiej skłonności do posiadania potomstwa, prowadzi do zmniejszenia się liczby ludności przede wszystkim w miastach największych. Patrząc na ostatnie półwiecze oraz następnych 35 lat widać, że (pomijając Warszawę) wszystkie polskie wielkie miasta, w tym Łódź, zetknęły się lub w przyszłości zetkną się z momentem, od którego rozpocznie się ubytek ludności.¹

Liczba ludności Łodzi w latach 2000 – 2016 zmniejszyła się o około 100 tys. w przeważającej części na skutek ubytku naturalnego (80% różnicy między urodzonymi a zgonami).

Monokultura przemysłu włókienniczego negatywnie oddziaływająca na środowisko przyrodnicze i społeczne, została już przewyższona (dywersyfikacja gospodarki) i Łódź, pod względem zróżnicowania struktury zatrudnienia, nie odbiega istotnie od innych polskich miast. Intensywnie nadrabia też strukturalne niedostatki w poziomie wykształcenia mieszkańców (szacunkowy wzrost udziału osób z wyższym wykształceniem z 14 do 22% w ostatnim okresie między-spisowym – dekada po 2000 roku), co ma istotny wpływ na zmiany stylu życia i bezpośrednio przekłada się na przedłużenie przeciętnego czasu trwania życia, a w przyszłości zmniejszenia się wskaźników umieralności.

Łódź charakteryzuje się niewielkim ujemnym saldem migracji (20% ubytku demograficznego, tj. ok. 1500 osób/rok per saldo) poczynsz od 2000 roku. Głównym jej kierunkiem są łódzkie suburbia (powiaty tworzące łódzki Obszar Metropolitalny – do 30 km wokół Łodzi). Generalnie prawie 70% odpływu z miasta związana jest z osiedlaniem się na terenie łOM, zaś do Warszawy głównego krajowego centrum imigracji, udaje się jedynie niewielka część emigrantów przeciętnie 7,2%. Zatem suburbanizacja ma zdecydowanie większy wpływ na proces odpływu niż rzeczywista ucieczka z łódzkiego rynku pracy i łódzkiej przestrzeni osadniczej. Jeszcze większe natężenie tego zjawiska odnotowuje w ostatnich latach, dobrze się rozwijający Poznań. Saldo migracji poznańskich należy do najbardziej ujemnych w Polsce, ale populacja obszaru metropolitalnego tego miasta wzrasta właśnie dzięki tej emigracji.

WYKRES 1. SALDO MIGRACJI W ŁODZI, POZNANIU I WARSZAWIE W OSOBACH

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

TABELA 1. SALDO (W OSOBACH) W ŁODZI, POZNANIU I WARSZAWIE W LATACH 2009-2016

LATA	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ŁÓDŹ	-1 367	-1 669	-1 467	-1 643	-1 598	-1 431	-755*	-832*
WARSZAWA	3 837	3 940	7 102	6 623	8 293	9 033	8 118*	7 615
POZNAŃ	-2 871	-3 005	-2 493	-2 310	-2 578	-1 884	-1 522*	-1 808

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS(*-brak danych o migracjach zagranicznych)

Struktura wieku przyjeżdżających i wyjeżdżających z Łodzi, mimo, iż w całości saldo migracji jest ujemne, nie prowadzi do pogorszenia kapitału ludzkiego miasta. Wśród przyjeżdżających do Łodzi na pobyt stały dominują osoby w wieku 20-29 lat i ich udział w ogólnych rozmiarach napływu migracyjnego jest stabilny w czasie – stanowi ok. 40%. Bardzo aktywną w tym względzie grupą są również osoby w wieku 30-39 lat, których udział w napływie migracyjnym kształtuje się na poziomie ponad 20%, z tendencją rosnącą. Istotną grupą

wśród przyjeżdżających do Łodzi są dzieci w wieku 0-9 lat – około 10% ogółu migrujących i ich udział wzrasta z roku na rok.² Najbardziej znaczący jest fakt, iż w grupie wiekowej 20-29 lat Łódź od lat charakteryzuje się dodatnim bilansem. W 2013 r., był to wskaźnik napływu ponad 700 osób, tj. o dwieście osób większy niż w roku poprzednim (500). Łącznie w latach 2008-2013 miasto dzięki tej migracji zwiększyło zasoby najbardziej aktywnych, młodych mieszkańców o ponad 3,3 tys. osób.

ŁÓDŹ NA TLE EUROPY, POLSKI I WOJEWÓDZTWA – WSKAŹNIKI MAKROEKONOMICZNE

Łódź położona jest w sercu kontynentu europejskiego. Spośród stolic państw sąsiadujących z Polską, z Łodzi najbliższej jest w linii prostej do Pragi – 399 km oraz Berlina – 422 km. W odległości do 500 km oddalonych jest łącznie 5 stolic europejskich, są to poza wymienionymi wyżej: Bratysława, Budapeszt oraz Wiedeń.³

Łódź jest trzecim największym (ze względu na liczbę ludności) miastem w Polsce. Pod koniec grudnia 2016 r. liczba ludności miasta wyniosła 697 tys. osób i porównaniu do lat ubiegłych nieznacznie spadła. Spadek liczby ludności charakterystyczny jest dla całego kraju, którego liczba ludności w 2016 r. wyniosła 38,4 mln osób.

Łódź to miasto wielofunkcyjne, w którym dominuje sektor usługowy, zatrudniający ponad 70% pracujących. Do najważniejszych usług związanych z obsługą mieszkańców całego obszaru metropolitalnego, należą: działalność edukacyjna (szkolnictwo średnie i wyższe), opieka zdrowotna, funkcjonowanie placówek kulturalnych (teatry, muzea) i rozrywkowych oraz instytucje administracji publicznej (przede wszystkim urzędy administracji zespolonej i niezespolonej szczebla wojewódzkiego). Wśród usług oddziałujących poza Łódź należy podkreślić nadrzędną rolę tzw. działalności profesjonalnej, w tym przede wszystkim: projektowej, badawczej, prawniczej, bankowej oraz z zakresu szeroko pojmowanych usług outsourcingowych (tzw. sektor BPO) –

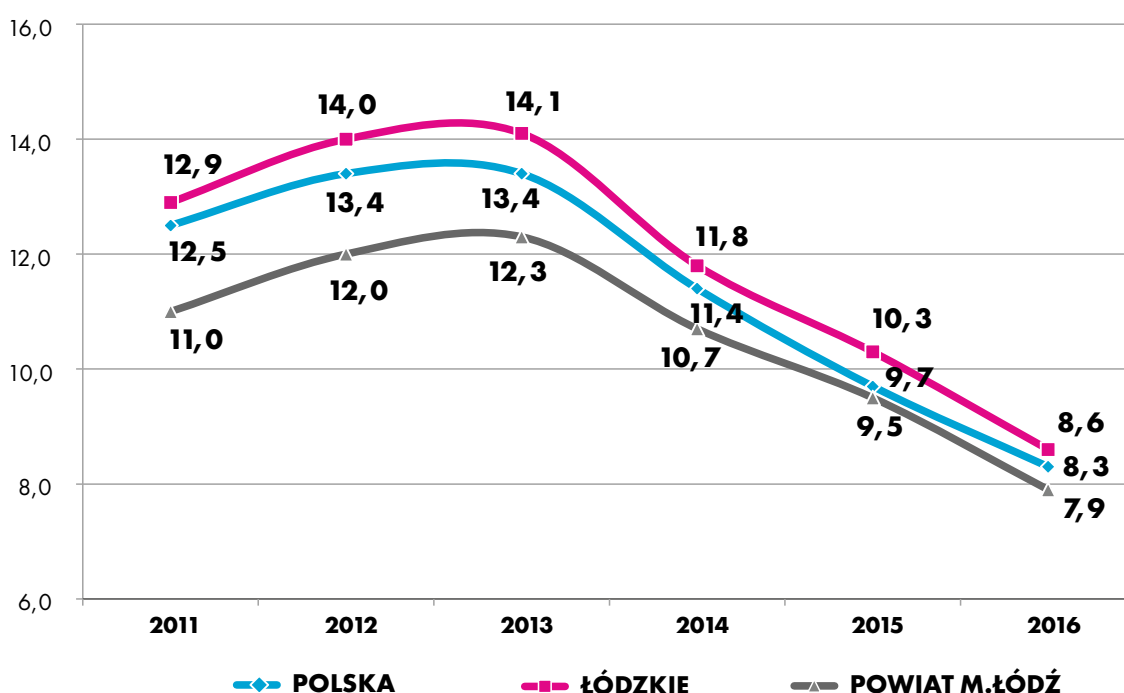
w Łodzi lokalizację ma 85% tego typu firm z Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.⁴

Zgodnie z najnowszymi danymi Głównego Urzędu Statystycznego, Łódź w 2014 roku wypracowała 39,5 mld zł **produktu krajowego brutto**, co w skali kraju daje udział w wysokości 2,3%.

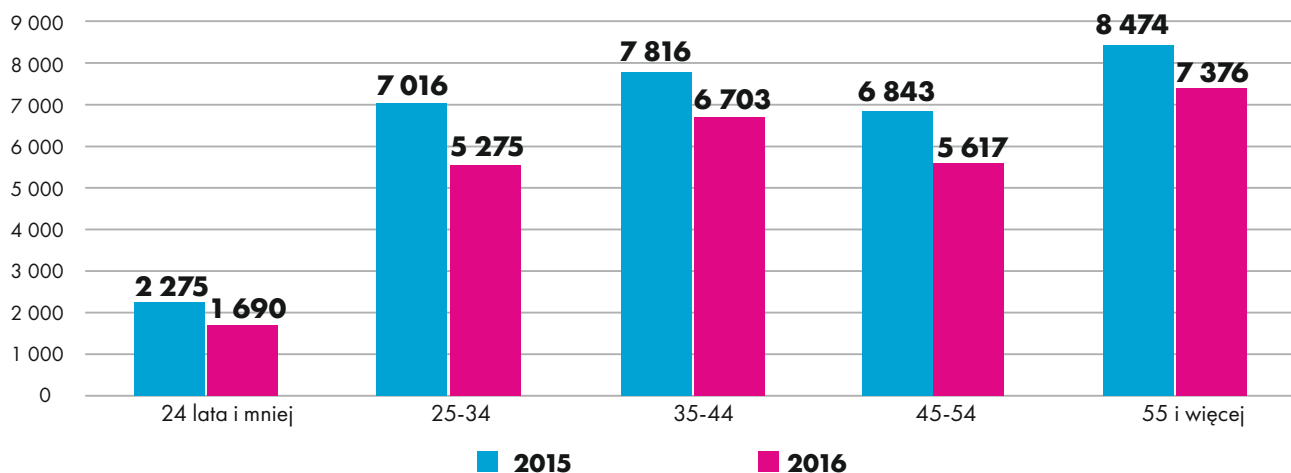
Stopa bezrobocia rejestrowanego w Łodzi w końcu grudnia 2016 wyniosła 7,9% i była niższa w porównaniu do poziomu sprzed roku o 1%. W grudniu 2016 r. stopa bezrobocia spadła także w skali województwa oraz kraju. W porównaniu do stopy bezrobocia w Polsce jej wartość jest niższa o 0,4%, natomiast w skali województwa o 0,7%. W kwestii liczby osób bezrobotnych w 2016 r. nastąpił spadek o 17% w porównaniu do roku 2015. Spadek liczby osób bezrobotnych nastąpił we wszystkich grupach wiekowych.

Najliczniejszą grupę osób bezrobotnych stanowiły w 2016 r. osoby w wieku 55 lat i więcej. Najmniej osób bezrobotnych zarejestrowano w grupie 24 lata i mniej, w tej grupie również odnotowano największą poprawę sytuacji.

WYKRES 2. STOPA BEZROBOCIA 2011-2016 R.

WYKRES 3. BEZROBOTNI WG WIEKU 2015 I 2016 R.

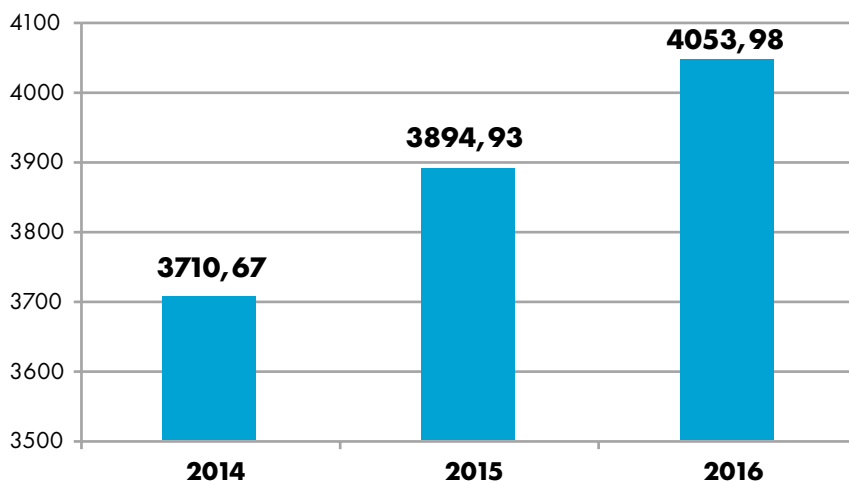
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto mieszkańca łodzi wyniosło w 2016 r. ponad 4054 zł, co w porównaniu do poprzedniego roku oznacza wzrost o 4,1%, a w porównaniu do roku 2014 o 9,3%.

Z powodu zmian na rynku pracy oraz trendów demograficznych, widać szybki wzrost przeciętnych wynagrodzeń łodzian

i ich zdolności nabywczej. Oznacza to już widoczną zmianę struktury wydatków łodzian – np. w rosnącej cenie 1 m² mieszkania na rynku wtórnym, za którą pójść również ceny na rynku pierwotnym. Na łódzkim rynku mieszkaniowym już dziś widać coraz wyraźniej tę zmianę struktury wydatków mieszkańców.

WYKRES 4. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE ŁÓDŹ 2014 – 2016 (W Zł)

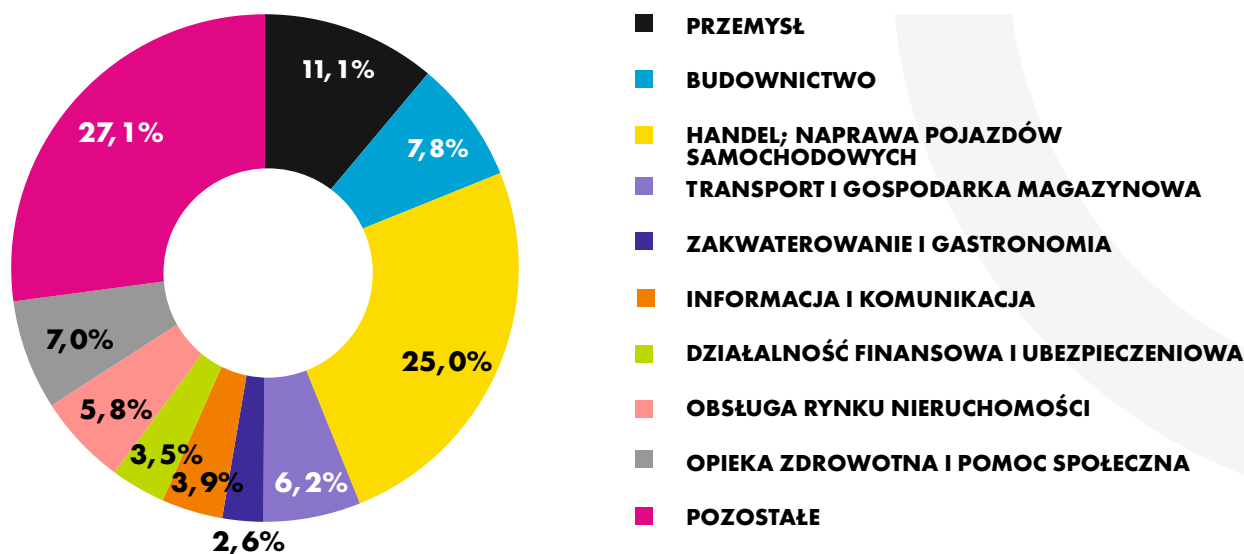

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według stanu na koniec grudnia 2016 r., liczba podmiotów gospodarki narodowej w łodzi wzrosła w porównaniu do 2015 r. i wyniosła 92,7 tys. Rosnącą siłę łódzkiego rynku i dynamikę zmian struktury popytu ilustruje liczba zarejestrowanych nowych

podmiotów gospodarczych. W ostatnich trzech latach liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w łodzi wzrosła o ponad 1,3 procent.

WYKRES 5. STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH, ŁÓDŹ (STAN NA 31.12.2016)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Produkcja sprzedana przemysłu w 2016 r. wyniosła 16,1 mld zł (w bieżących cenach bazowych). W porównaniu do roku 2015 nastąpił wzrost o około 2,7%. Największy wzrost produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w działach: produkcja skór i wyrobów skórzanych (o 69,1%), produkcja papieru i wyrobów z papieru (o 27,3%), produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 23,3%) oraz produkcja mebli (o 16,8%).

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną (w bieżących cenach bazowych) na 1 zatrudnionego, była w 2016 r. o 0,4% wyższa (licząc w cenach stałych) od uzyskanej w roku poprzednim i wyniosła 371,0 tys. zł, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji o 2,3%.

TABELA 2. PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU (W CENACH STAŁYCH, zł)

	I - XII 2016	ZMIANA DO 2015
OGÓŁEM	16 160,0	102,7
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	14 848,8	102,6
- PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH	1 775,2	108,1
- PRODUKCJA NAPOJÓW	223,1	95,5
- PRODUKCJA WYROBÓW TEKSTYLNICH	1 424,7	105,2
- PRODUKCJA ODZIEŻY	788,5	104,4
- PRODUKCJA SKÓR I WYROBÓW SKÓRZANYCH	40,7	169,1
- PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA, KORKA, SŁOMY I WIKLINY	31,3	92,8
- PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU	185,8	127,3
- POLIGRAFIA I REPRODUKCJA ZAPISANYCH NOŚNIKÓW INFORMACJI	928,4	106,6
- PRODUKCJA CHEMIKALIÓW I WYROBÓW CHEMICZNYCH	132,9	110,1
- PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH	2 245,6	108,9
- PRODUKCJA WYROBÓW Z METALI	949,4	81,8
- PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH	277,9	90,0
- PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ	263,5	104,6
- PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYPYCH I NACZEP	330,5	123,3
- PRODUKCJA MEBLI	381,0	116,8

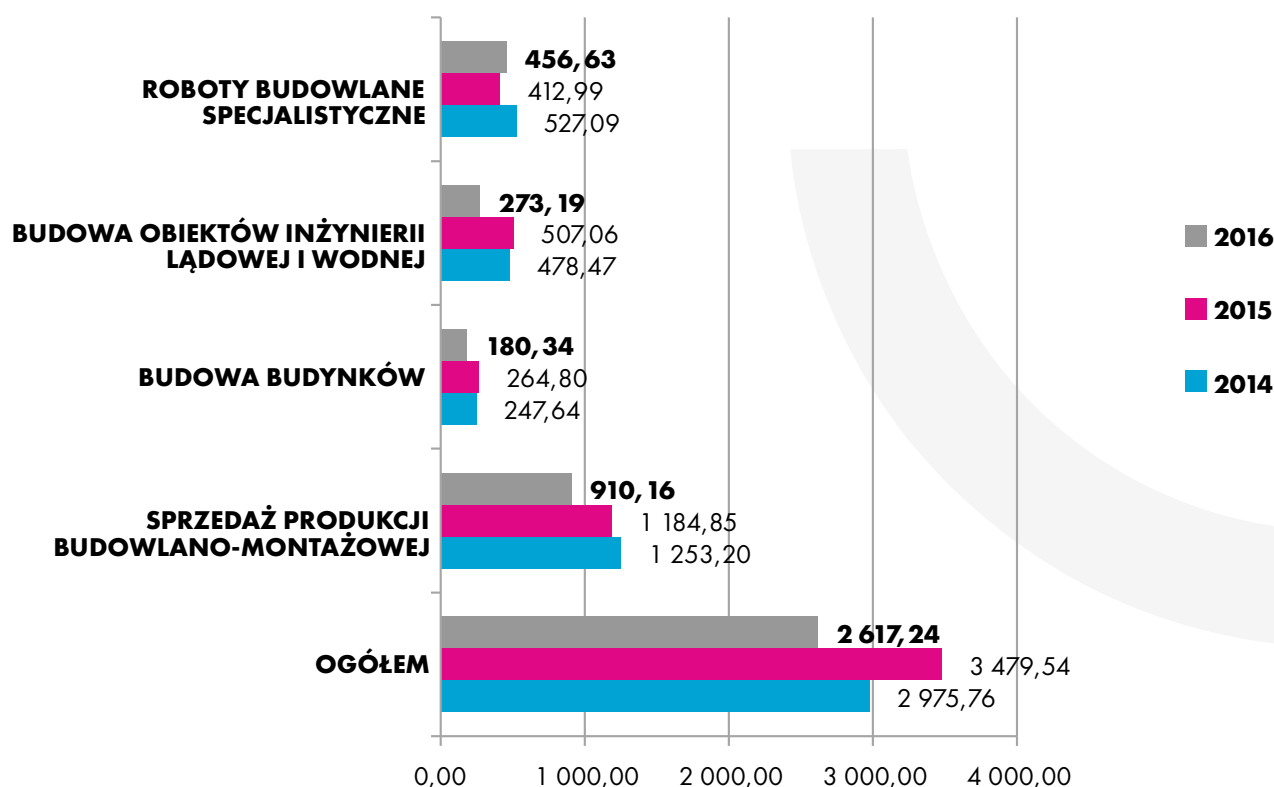
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wartość produkcji budowlanej w 2016 r. spadła o 24,8% w porównaniu do 2015 r. i wyniosła około 2 617,2 mln zł.

Produkcja sprzedana budownictwa na 1 zatrudnionego, mierząca wydajność pracy, w 2016 r., w stosunku do odnotowanego przed rokiem, była o 16,6% niższa i wyniosła 466,5 tys. zł, przy spadku przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji o 9,8%.

Pozytywne zmiany na łódzkim rynku pracy i w łódzkiej gospodarce odbijają się już korzystnie na strukturze popytu na specjalistyczne wykształcenie zawodowe. Im więcej na łódzkim rynku pracy wykształconych fachowców, tym mniejsze bezrobocie i tym większy wolumen lokalnego popytu.

WYKRES 6. PRODUKCJA SPRZEDANA BUDOWNICTWA (W MLN ZŁ)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

UDZIAŁ LICZBY UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH W LICZBIE UCZNIÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH:

2012 – 40,48 %
 2013 – 42,40 %
 2014 – 44,97 %
 2015 – 44,69 %
 2016 – 42,47 %

Pozytywne zmiany na łódzkim rynku pracy i w łódzkiej gospodarce odbijają się już obecnie korzystnie na strukturze popytu na specjalistyczne wykształcenie zawodowe. Im więcej na łódzkim rynku pracy wykształconych fachowców, tym mniejsze bezrobocie i tym większy wolumen lokalnego popytu.

STOPIEŃ PRYWATYZACJI MIESZKANIOWEGO MAJĄTKU GMINY (LICZBA LOKALI MIESZKALNYCH W MIESZKANIOWYM ZASOBE GMINY:

2012 – 57 250
 2013 – 51 720
 2014 – 48 627
 2015 – 47 250
 2016 – 46 169

Uruchomieniu po latach zastoju łódzkiego rynku nieruchomości sprzyja szybka prywatyzacja komunalnego zasobu mieszkaniowego. Tylko w ciągu pięciu lat zmniejszył się on o ok. 11 tysięcy mieszkań, czyli o 20 %.

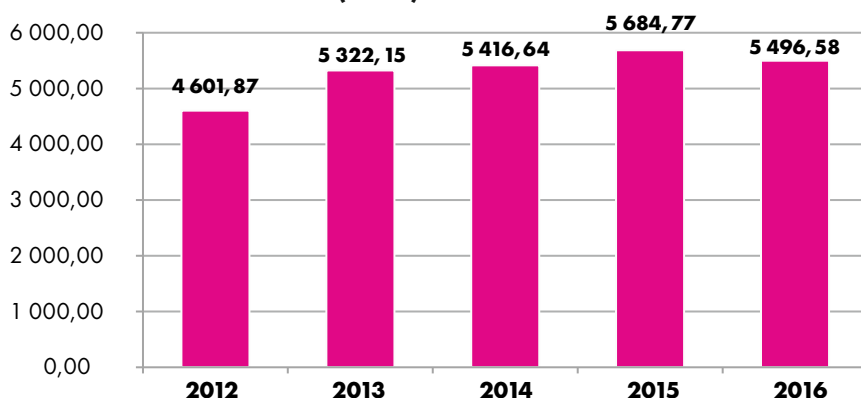
Realizacja budżetu miasta ukierunkowana była na działania gwarantujące dalszy konsekwentny rozwój.

W 2016 roku na inwestycje zaplanowano (plan po zmianach) 766 202 064 zł, wykonano 633 838 099 zł tj. 82,7 %. W 2015 roku na inwestycje zaplanowano 1 300,8 mln zł, po zmianach 1 308,5 mln zł, a zrealizowano 1 104,4 mln zł. W 2014 roku zaplanowano 1 315,4 mln zł, po zmianach 1 174,5 mln zł, wykonano 1 020,4 mln zł. Oznacza to, że już po raz drugi w historii łódzkiego samorządu na inwestycje wydano ponad miliard złotych.

W 2013 roku plan sięgnął 1 316,4 mln zł, po zmianach na koniec roku wydatki miały wynieść 1 142,6 mln zł, wydano na inwestycje niemal miliard złotych (999,67 mln zł).

Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w porównaniu do lat ubiegłych utrzymują się na dotychczasowym poziomie. O sile łódzkich finansów i realności planów inwestycyjnych Miasta świadczy rosnąca nadwyżka operacyjna w łódzkim budżecie.

WYKRES 7. WYDATKI NA 1 MIESZKAŃCA (W ZŁ)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

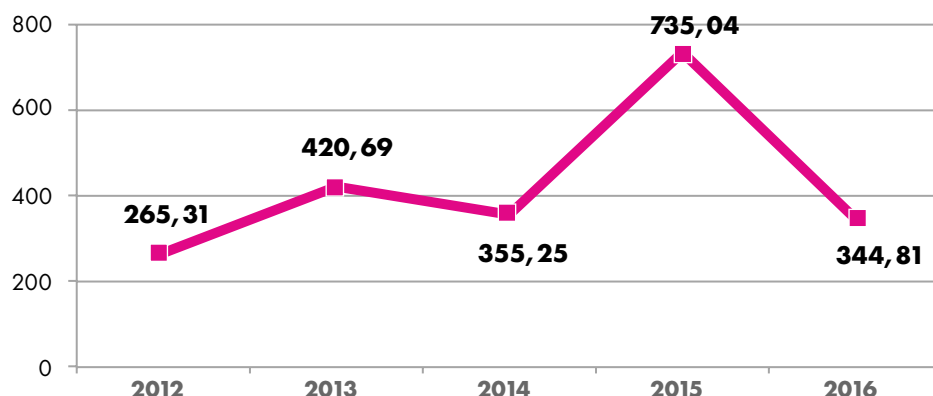
**UDZIAŁ WYDATKÓW
MAJĄTKOWYCH
W WYDATKACH OGÓŁEM:**

2012 - 16,00%
2013 - 26,26%
2014 - 26,6%
2015 - 27,6%
2016 - 16,5%

**WIELKOŚĆ NADWYŻKI
OPERACYJNEJ
W BUDŻECIE MIASTA
W MLN ZŁ:**

2012 - 27,6
2013 - 166,93
2014 - 226,1
2015 - 279,8
2016 - 280,8

WYKRES 8. WYKORZYSTANIE FUNDUSZY UNIJNYCH NA JEDNEGO MIESZKAŃCA W ZŁ

Źródło: opracowanie własne

Prawie trzykrotnie wyższa była kwota (na jednego mieszkańca) pozyskanych funduszy unijnych w 2015 r., w porównaniu ze stanem w roku 2012. Rok 2016 przyniósł wykorzystanie środków unijnych na poziomie z roku 2014. Łódź w obecnej perspektywie unijnej stawia, wśród priorytetów, na rewitalizację miast,

dlatego Łódź zamierza w najbliższych latach pozyskiwać środki zewnętrzne w znacznie większej skali (liczone w sumie z wkładem miasta w mld zł).

RANKINGI I NAGRODY

RANKINGI MIĘDZYNARODOWE

Ranking **fDi EUROPEAN CITY OF THE FUTURE 2016/17**

fDi Magazine – anglojęzyczny dwumiesięcznik z grupy Financial Times specjalizujący się w problematyce zagranicznych inwestycji bezpośrednich opublikował ranking „Europejskie Miasta i regiony przyszłości 2016/17”. Ranking wskazuje najlepsze europejskie lokalizacje (miasta i regiony) w pięciu kategoriach: potencjał gospodarczy, kapitał ludzki i jakość życia, efektywność kosztowa, infrastruktura i przyjazność dla biznesu oraz strategia przyciągania inwestycji.

W kategorii szczegółowej dotyczącej miast polskich Polish Cities of the Future 2017/18 zestawienie syntetyczne – globalne plasuje Łódź w pierwszej dziesiątce miast na pozycji 6, po Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Poznaniu i Gdańsku.

W kategoriach szczegółowych:

- potencjał gospodarczy Łódź uplasowała się na 6 miejscu po tych samych miastach, jak w kategorii ogólnej.
- kapitał ludzki i jakość życia Łódź zajęła miejsce 10.
- przyjazność dla biznesu Łódź zajęła takie samo położenie jak w klasyfikacji ogólnej.

RANKINGI KRAJOWE

RANKING SAMORZĄDÓW RZECZPOSPOLITEJ 2016

W przygotowywanym przez ogólnopolski dziennik Rzeczpospolita corocznym Rankingu Samorządów, Łódź w 2016 r. została sklasyfikowana w pierwszej 20 miast na prawach powiatu, uzyskując 14 pozycję i przesuwając się o 8 miejsc w górę, z pozycji 21 którą zajęła w 2015 r.

EUROBUILD AWARDS 2016

W konkursie Eurobuild Awards 2016 dorocznym wydarzeniu honorującym najważniejsze dokonania w branży nieruchomości komercyjnych organizowanym przez wydawnictwo Eurobuild CEE Łódź została wyróżniona statuetkami w dwóch kategoriach:

- „Miasto najbardziej przyjazne inwestorom” (na dalszych miejscach uplasował się Wrocław oraz Warszawa). Kategoria ta przyznawana jest miastom o najlepszym klimacie inwestycyjnym, które mają efektywną strategię przyciągania inwestorów. W 2014 roku Łódź również zdobyła wyróżnienie w tej kategorii
- „Osobowość Roku”
- nagrodę zdobyła Pani Hanna Zdanowska, Prezydent Miasta Łodzi (pokonując Rafała Mazurczaka z firmy Echo Investment oraz Ewę Kuryłowicz z firmy Kuryłowicz & Associates).

RANKING MIAST OTWARTYCH 2016

W rankingu przygotowanym przez redakcję Dziennika Gazety Prawnej, którego celem jest zestawienie miast inteligentnych, zrównoważonych, angażujących i skoncentrowanych na potrzebach mieszkańców Łódź znalazła się na 7 miejscu ulegając Gdyni, Poznaniu, Olsztynowi, Lublinowi, Rzeszowowi, Warszawie, Legnicy, i Bydgoszczy.

MIASTA ATRAKCYJNE DLA BIZNESU 2016

W rankingu „Miast atrakcyjnych dla biznesu” przygotowanym przez Forbes.pl wraz z Centralnym Ośrodkiem Informacji Gospodarczej zaprezentowanym podczas VII Kongresu Regionów we Wrocławiu Łódź znalazła się w pierwszej dziesiątce klasyfikowanych miast na miejscu 7. Ranking opierał się na badaniu wskaźnika przyrostu liczby firm w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczby oraz rodzajów programów współpracy z wyższymi uczelniami oraz programów wspierania działalności firm na ich wczesnym etapie rozwoju.

RAPORT ABSL SEKTOR NOWOCZESNYCH USŁUG BIZNESOWYCH W POLSCE 2016 R.

Raport Stowarzyszenia Liderów Usług dla Biznesu ABSL (Association of Business Service Leaders In Poland) wskazuje Łódź jako miasto będące w 2016 r. liderem sektora nowoczesnych usług biznesowych w Polsce.

PERSPEKTYWY PROROZWOJOWE

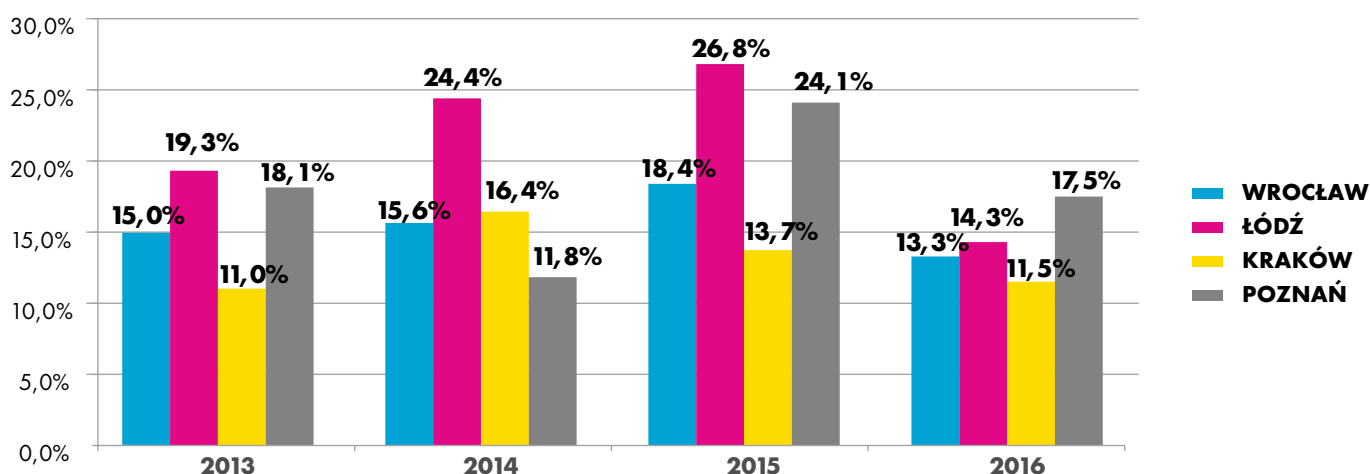
Łódź posiada jeden z najbardziej prorozwojowych budżetów w Polsce. Rosną zarówno dochody, jak i wydatki. Wśród porównywalnych miast, Łódź w 2015 r. posiadała największy udział wydatków majątkowych (na inwestycje) w wydatkach ogółem. W budżecie na 2015 r. zaplanowano wydatki inwestycyjne na poziomie 1,1 mld zł, co w porównaniu do roku 2014 oznacza wzrost o 14%. W 2016 r. wydatki inwestycyjne miasta spadły do poziomu 550 mln zł.

NAJWAŻNIEJSZE Z INWESTYCJI REALIZOWANE W 2016 R. TO:

1. Program Miasto Kamienic oraz rewitalizacja obszarowa centrum Łodzi
2. Rewitalizacja Księżego Młyna
3. Węzeł Multimodalny przy Dworcu Łódź Fabryczna
4. Przebudowa układu drogowego wokół Multimodalnego Dworca Łódź Fabryczna
5. Program Nowe Centrum Łodzi - przebudowa infrastruktury wokół dworca Łódź Fabryczna
6. Przebudowa układu drogowego wokół stadionu Łódź Widzew
7. Rozbudowa układu dróg rowerowych
8. Przebudowa Stadionu Miejskiego przy Al. Unii
9. Budowa stadionu piłkarskiego przy Al. Piłsudskiego (Łódź Widzew)
10. Budowa stadionu żużlowego
11. Kompleksowy program integracji sieci niskoemisyjnego transportu publicznego w metropolii łódzkiej wraz z zakupem taboru do obsługi trasy W-Z oraz innych linii komunikacyjnych i modernizacją zajezdni tramwajowych w Łodzi
12. Rewitalizacja EC-1

WYKRES 10. WYDATKI INWESTYCYJNE W WYDATKACH OGÓŁEM

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Łączne wydatki inwestycyjne na budowę dróg wyniosły w 2015 roku 802,3 mln zł, w 2014 r. 675,3 mln zł, w 2013 r. 453,6 mln zł, w 2012 r. 192,3 mln zł.

W Łodzi realizowana jest największa publiczna inwestycja europejska – budowa Nowego Centrum Łodzi. Jest to przedsięwzięcie o szczególnym znaczeniu dla rozwoju miasta, regionu i kraju. Po zakończonym procesie rewitalizacji ten 100-hektarowy obszar postindustrialny będzie pełnił funkcje komercyjne oraz publiczno-kulturalne. Kluczowy element Nowego Centrum Łodzi to wielopoziomowy, podziemny dworzec kolejowy z kondygnacjami schodzącymi na poziom 16,5 metra pod powierzchnię terenu. Przedsięwzięcie objęło rozbudowę infrastruktury ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb transportu publicznego, poprzez stworzenie multimodalnego węzła transportowego, wraz z budową nowego systemu dróg, komunikacji publicznej i parkingów.

Miasto zwiększa atrakcyjność centralnej części Łodzi poprzez rewitalizację obszarową - odbudowę historycznej tkanki miejskiej przy nadawaniu jej nowych funkcji. Przyjęta strategia przestrzennego rozwoju miasta do wewnątrz, wraz z polityką mieszkaniową, wyposażone są w instrumenty umożliwiające szybką poprawę stanu mieszkalnictwa, zasobu komunalnego i przestrzeni publicznych, przy wykorzystaniu zewnętrznych funduszy pomocowych. W ramach tych działań realizowany jest program „Mia100 Kamienic” obejmujący poprawę estetyki przestrzeni miejskiej i zwiększenie poziomu bezpieczeństwa oraz poprawę jakości życia mieszkańców poprzez kompleksowe remonty kamienic z XIX i początku XX wieku oraz zmianę struktury ich najemców. Przedsięwzięcie to wyróżnia Łódź na tle innych miast w Polsce. Rewitalizacja strefy wielkomiejskiej sprawi, że centrum Łodzi stanie się atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, prowadzenia działalności gospodarczej oraz spędzania wolnego czasu. Rząd Polski zdecydował o uwolnieniu ze środków europejskich 25 mld zł na Narodowy Program Rewitalizacji, który ma uchronić przed degradacją centra polskich miast. Łódź jest miejscem startu tej inicjatywy i miastem, w którym będą realizowane pilotażowe programy w zakresie kompleksowej rewitalizacji. Miasto ma być także największym beneficjentem tego programu (5 mld zł).

W Łodzi rozwija się również rynek hotelowy. W mieście działa pięć hoteli czterogwiazdkowych (Andel's, Holiday Inn, Ambassador Centrum, Novotel oraz Double Tree by Hilton). Istnieje również kilkanaście placówek o standardzie trzygwiazdkowym, m.in. ulokowany w zabytkowym budynku byłej fabryki Towarów Bawełnianych Juliusza Kindermanna hotel Focus, hotel Tobacco mieszczący się w odrestaurowanych budynkach dawnej wytwórni papierosów, a także Qubus Hotel, Ambassador Chojny.

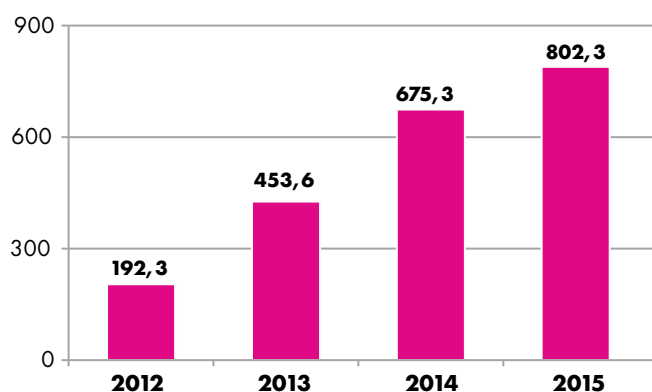
Miasto oferuje także nowoczesną przestrzeń konferencyjną. Otwarte w 2012 roku Centrum Konferencyjno – Wystawiennicze Międzynarodowych Targów Łódzkich, od września 2013 r. funkcjonujące jako EXPO-ŁÓDŹ Sp. z o.o., znajduje się w centrum Łodzi.

Wystawa EXPO jest wielką szansą dla Łodzi na pozyskanie nowoczesnych inwestycji i pobudzenie gospodarcze. EXPO w Łodzi to promocja Polski i Łodzi na arenie międzynarodowej, to inwestycje i nowe miejsca pracy, to potencjalne dodatkowe wpływy do budżetu miasta, regionu i kraju oraz miliony gości z całego świata, przekładające się na ożywienie społeczno-gospodarcze i wzrost PKB. Przygotowanie EXPO będzie wiązać się z procesem rewitalizacji wskazanego obszaru. Niezwykle istotne jest też, że po zakończeniu EXPO cała infrastruktura związana bezpośrednio i pośrednio z tym wydarzeniem pozostanie w Łodzi.

Miasto Łódź już jest bardzo dobrze skomunikowanym miejscem na mapie Polski, a w najbliższych latach stanie się również najlepiej skomunikowanym miastem w Polsce, dzięki wybudowaniu drogi S14, która połączy autostradę A2 z drogą ekspresową S8, domykając jednocześnie poprzez zachodnią obwodnicę Łodzi, Zgierza, Konstancję i Pabianic system obwodnic ŁOM.

Miasto staje się również polskim liderem we wdrażaniu mechanizmów partycypacji obywatelskiej. W ubiegłym roku odbyło się kolejne głosowanie w ramach budżetu obywatelskiego. Mieszkańcy spośród 1188 wniosków poddanych pod głosowanie, bezpośrednio wybrało zadania do realizacji w 2017 r. na kwotę 40 mln zł.

WYKRES 11. WYDATKI INWESTYCYJNE NA BUDOWĘ DRÓG

Źródło: Raport o stanie miasta 2014 i 2015

Miasto Łódź od 2012 roku bardzo blisko i intensywnie współpracuje z gminami z otaczających powiatów, tworzącymi wspólnie łódzki Obszar Metropolitalny, a rezultatem tych działań jest utworzenie Stowarzyszenia JST. Stowarzyszenie pozwoli samorządom bardziej efektywnie sięgać po środki unijne w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, w ramach programu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT).

ZIT jest narzędziem, które pozwoli na pozyskiwanie funduszy w sposób przekrojowy, umożliwiając pełne zintegrowanie działań w ramach wyznaczonego terytorium. Priorytet w pozyskiwaniu środków finansowych mają inwestycje, które sprzyjają zacieśnianiu powiązań wewnątrz metropolitalnych, w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, transportowym i infrastrukturalnym. Planowana wielkość wsparcia z EFRR to prawie 800 mln zł, a z EFS ponad 131 mln zł.

Oprócz środków zaplanowanych do pozyskania w ramach programu ZIT, Miasto Łódź przyjęło Listę projektów strategicznych, dzięki której w nowej unijnej perspektywie finansowej 2014-2020 planuje inwestycje na łączną kwotę 3,25 mld zł (dofinansowanie unijne - 2,4 mld zł) w podziale na działy tematyczne:

- rewitalizacja - 1,6 mld zł,
- transport i komunikacja - 1,3 mld zł,
- ochrona środowiska - 0,3 mld zł,
- edukacja i sport - 0,07 mld zł.

Miasto Łódź posiada wysoką ocenę ratingową na poziomie 'BBB+' nadaną przez Agencję Standard & Poor's Ratings Services. Aktualizowane dwa razy w roku ratingi podtrzymywane są na wysokim poziomie od lat. **W ostatnich raportach Agencja zauważa poprawę płynności finansowej miasta oraz wyższy niż we wcześniejszych okresach stan miejskiej kasy.**

Zdaniem Agencji duże projekty inwestycyjne zwiększą atrakcyjność centrum Łodzi i pomogą utrzymać mieszkańców w tej strefie zamieszkania. **„Będą również wspierać rozwój gospodarczy, którego tempo, zgodnie ze scenariuszem bazowym nakreślonym przez agencję, będzie utrzymywać się na poziomie krajowym” a „planowany, znamieny program inwestycyjny dla miasta powinien pomóc w transformacji lokalnej gospodarki w centrum logistyczne, przyczyniając się do dalszej redukcji bezrobocia”.**

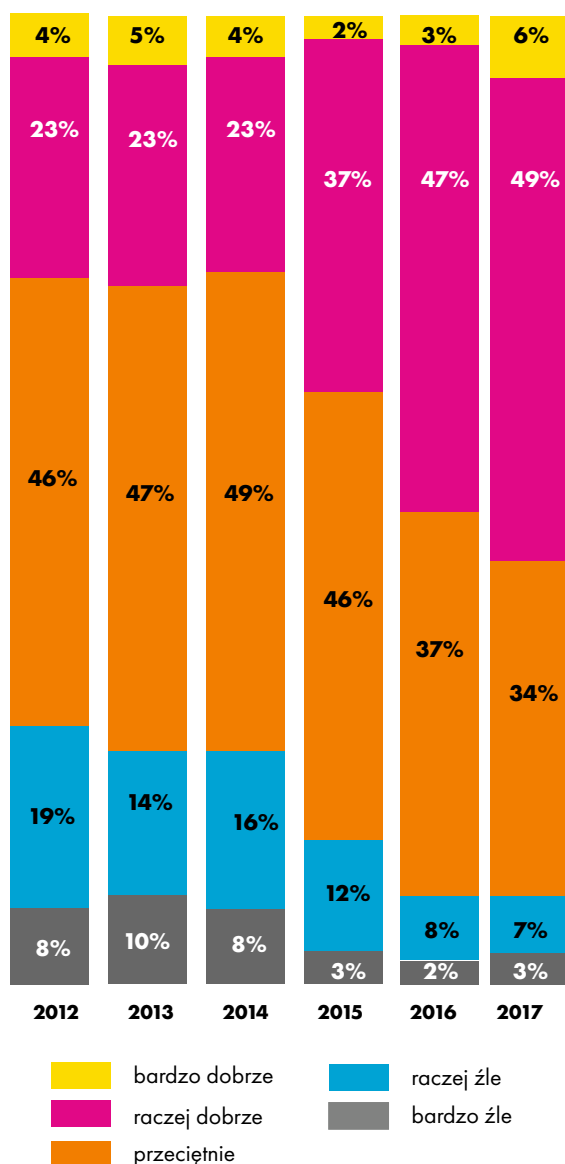
WARUNKI ŻYCIA

Na podstawie badania opinii publicznej dotyczących oceny jakości życia w Łodzi oraz oczekiwań mieszkańców dotyczących budżetu Miasta z maja/czerwca 2017 r. można stwierdzić, że konsekwentna realizacja Strategii Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+ przyjęta w 2012 r. przynosi pożądane efekty.

Łodzianie coraz lepiej oceniają warunki życia w swoim mieście i przeważająca część z nich chce tu mieszkać na stałe.

WYKRES 12. WYNIKI BADAŃ ZA LATA 2012 – 2017

Jak Pan/ Pani ogólnie ocenia Łódź jako miejsce do życia?

Źródło: Opracowanie na zlecenie Urzędu Miasta Łodzi, firma MEDIATOR Badania Rynku

- W ciągu ostatniego roku nastąpiła dalsza poprawa oceny Łodzi jako miejsca do życia. Wzrost pozytywnych ocen, obserwuje się wśród wszystkich grup.
- 55% mieszkańców, ocenia ją jako dobre lub bardzo dobre miejsce do życia. Jednocześnie tylko 10% mieszkańców ma zdanie negatywne.
- Najbardziej krytyczne wobec miasta są osoby w średnim wieku (35-44 lata). Jednak odsetek niezadowolonych jest mniejszy niż w latach ubiegłych.
- Najwięcej zadowolonych jest wśród mieszkańców Bałut i Polesia. Mieszkańcy Górnej gorzej oceniają Łódź, niż mieszkańcy pozostałych dzielnic. Zadowolenie jest wprost proporcjonalne do poziomu dochodów.
- W porównaniu do roku 2016 szczególnie wzrosło zadowolenie wśród osób w wieku 45-54 lata (15pp), a także tych, którym nie starcza nawet na najpilniejsze potrzeby.

Najczęściej wymienianą zaletą mieszkania w Łodzi jest jej **położenie geograficzne, sprawiające, że wszędzie jest stąd blisko**. Kolejnymi zaletami są „specyficzny klimat” miasta, duża liczba klubów, kawiarni i pubów oraz duża liczba imprez i szeroka oferta kulturalna ważna dla osób w wieku 18 - 24 i 35 - 44. Mieszkańcy cenią również lasy oraz bliskość natury na obszarze Miasta i wciąż powstające ścieżki rowerowe.

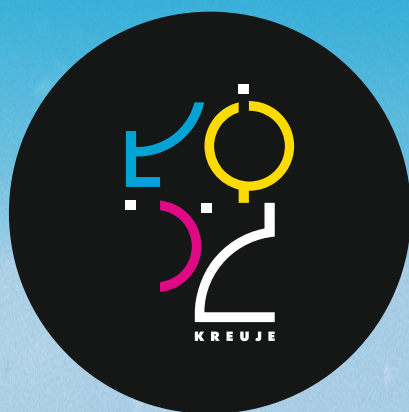
JAK OCENIA KIERUNKI ZMIAN ZACHODZĄCYCH W CENTRUM ŁODZI?

Podobnie jak przy pomiarze w 2016 roku zdecydowana większość Łodzian (69%) pozytywnie ocenia zmiany zachodzące w centrum Łodzi. Lepszą opinię o następujących zmianach mają młodsze pokolenia respondentów (30% ocen „zdecydowanie pozytywnie” wśród osób 18-24 lata).

BIBLIOGRAFIA

- Strategia Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+ (<http://uml.lodz.pl/miasto/strategia/>)
- Future Łódź 2030. Strategia rozwoju Łodzi a światowe megatrendy kształtujące gospodarki liderów rozwoju gospodarczego. (<http://www.kpmg.com/pl/pl/issuesandinsights/articlespublications/strony/raport-future-lodz-2030.aspx>)
- „RAPORT O STANIE MIASTA. Realizacja „Strategii Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+”. (http://uml.lodz.pl/miasto/strategia/raport_o_stanie_miasta/)
- Raport „Łódzki rynek nieruchomości 2015” Colliers International. (<http://www.colliers.com/-/media/files/emea/poland/reports/2015/colliers-poland-lodzki-rynek-nieruchomosci-2015-pl.pdf?la=pl-PL>)
- SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA ŁODZI, Urząd Statystyczny w Łodzi. (<http://lodz.stat.gov.pl/opracowania-biezace/komunikaty-i-biuletyny>)
- „STRATEGIA ROZWOJU ŁÓDZKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO 2020+. DIAGNOZA STRATEGICZNA”, PTE Oddział w Łodzi. (<http://www.uml.lodz.pl/miasto/strategia/>)
- „Studium Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego”. (<http://bppwl.lodzkie.pl/categories/3682>)
- Bank Danych Lokalnych. (http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks)
- Ranking fDi EUROPEAN CITY OF THE FUTURE 2015/16 oraz Ranking fDi EUROPEAN CITY OF THE FUTURE 2016/17. (<http://www.fdiintelligence.com/Locations/Europe/Poland/Polish-Cities-of-the-Future-2015-16>)
- OTP's Top 10 Backpacking Destinations for 2014. (http://www.huffingtonpost.com/off-track-planet/otps-top-10-backpacking-d_b_4505063.html)
- Eurobuild Awards (grudzień 2016 r.). (<http://eurobuildcee.com/?page=news&id=18640&link=eurobuild-awards-2014-lodz-najbardziej-przyjazna-inwestorom>, <http://eurobuildawards.com/archive/2016/popular-choice-awards/>)
- Szukalski P., Sytuacja demograficzna Łodzi na tle innych, wielkich, polskich miast, Łódź 2015 – opracowanie na zlecenie UMŁ (dostępne w Biurze Strategii Miasta UMŁ)
- Fundacja Uniwersytetu Łódzkiego, Analiza wpływu migracji na kształtowanie się struktury demograficznej Łódzian w perspektywie prognozy demograficznej GUS, Łódź 2015, - opracowanie na zlecenie UMŁ (dostępne w Biurze Strategii Miasta UMŁ)
- Profil Miasta Łodzi, Miejska Pracownia Urbanistyczna w Łodzi oraz Urząd Miasta Łodzi (dostępne w Biurze Strategii Miasta UMŁ)
- Ranking Samorządów Rzeczpospolita 2014/2015 (Rzeczpospolita z dnia 14 lipca 2015; dodatek ranking samorządów 2015 - dostępny w Biurze Strategii Miasta UMŁ)
- Ranking Samorządów Rzeczpospolitej 2016. (<http://www.rp.pl/Ranking-Samorzadow/307189858-Ranking-Samorzadow-2016-Samorzady-u-progu-nowych-wyzwan.html#ap-2>)
- Badania opinii publicznej w zakresie oceny jakości życia w Łodzi oraz oczekiwań mieszkańców dotyczących budżetu Miasta z maja/czerwca 2017 r., MEDIATOR Badania Rynku (opracowanie na zlecenie Urzędu Miasta Łodzi - dostępne w Biurze Strategii Miasta UMŁ)

Biuro Strategii Miasta, Urząd Miasta Łodzi
2017